

Wahrnehmung – contra ‚pravda‘

Německý jazyk někdy zřetelně ukazuje, jak některé termíny vznikaly a pak měnily svůj smysl. Takovým příkladem je slovo ‚Wahrnehmung‘ i sloveso ‚wahrnehmen‘. Podle malého Wahriga je třeba ‚wahrnehmen‘ rozumět jako „durch die Sinnesorgane aufnehmen, bemerken“ (v případě ‚etwas wahrnehmen‘, zatímco ‚eine Sache wahrnehmen‘ vykládá jako „nutzen, ausnutzen“; ‚eine Frist w.‘ jako „benutzen, einhalten“; fig. „vertreten, so handeln, wie es in jmds. Interesse liegt“; ‚ein Recht w.‘ jako „behaupten“). Česky by to bylo jako ‚vnímání, zpozorování‘, rozumí se smyslovými orgány (vše ostatní je věcí překladatele). A tak se zdá zřejmým, že to s ‚pravdou‘ nemá nic moc společného, leda že dáme důraz na ono ‚nehmen‘, tedy vzít (brát) za pravdu, mít za pravdivé či opravdové. Je nade vši pochybnost jasné, že to, co smyslově vnímáme nebo některými smysly zaregistrujeme, může, ale nemusí být ‚pravda‘, neboť smysly se mohou mýlit, a proto musí být ‚kontrolovány‘. Smyslové vnímání samo nemůže být nikdy označeno za falešné nebo nepravé; falešný nebo nepravý může být jen způsob, jak je to ‚vnímané‘ interpretováno. Proto ono německé ‚wahrnehmen‘ je silně zavádějící. Každý vněm musíme vzít nějak na vědomí, ale zároveň jej nutně také nějak interpretujeme. A to se děje tak, že jej řadíme do logických souvislostí s jinými vněmy resp. s interpretacemi jiných vněmů. Právě v těchto logických souvislostech lze pravost či nepravost jednoho uvědoměného vjemu prověřovat a ověřovat, čili kontrolovat.

(Písek, 190520-1.)